

17. Офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності. – Електрон. дан. (1 файл). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/portal/ru/>. – Назва з екрана.

18. Comments to Joint Hearing on H.R. 2441 and S. 1284 (prepared statement of Dr. Mihaly Ficsor, Assistant Director General of WIPO). – P. 61.

19. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений : Парижский акт от 24 июля 1971 года, измененный 2 октября 1979 года. – Женева : ВОИС, 1990. – Ст. 2(4). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/treaties/ru>.

20. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

21. Позиція Інституту Медіа Права щодо законопроекту про захист авторських прав в Інтернеті. [Електронний

ресурс]. – Режим доступу : <http://medialaw.org.ua/news/pozytsiya-institutu-media-prava-shhodo-za/>

22. Демченко Х. Нововведення у сфері інтелектуальної власності / Х. Демченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.legalalliance.com.ua/ukr/press/2169/> <http://www.legalalliance.com.ua/ukr/press/2169/3>

23. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо посилення відповідальності за вчинені правопорушення у сфері інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю : законопроект № 2133а від 19.06.2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55668

24. Депутати хочуть зобов'язати провайдерів блокувати доступ до незаконних веб-ресурсів на підставі рішення НКР-ЗІ. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ua.interfax.com.ua/news/political/274414.html>

УДК 342.951: 346.5

РОЗМЕЖУВАННЯ ВІДНОСИН З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Бевз С.І., к. ю. н., доцент,
доцент кафедри господарського та адміністративного права
Національний технічний університет України
Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського

Стаття присвячена аналізу відносин, що складаються при здійсненні державного управління/регулювання господарською діяльністю, та термінів, що позначають ці відносини.

Ключові слова: державне регулювання, державне управління, господарська діяльність, організаційно-господарські відносини.

Статья посвящена анализу отношений, возникающих при осуществлении государственного управления/регулирования хозяйственной деятельностью, и терминов, означающих эти отношения.

Ключевые слова: государственное регулирование, государственное управление, хозяйственная деятельность, организационно-хозяйственные отношения.

Bevz S.I. DIFFERENTIATE BETWEEN RELATIONS IN STATE MANAGEMENT OF ECONOMIC ACTIVITY

The article deals with the analysis of relations, arising during state regulation/management of economic activity and terms, using for defining this relations.

Key words: state regulation, state management, economic activity, organizational and economic relations.

Постановка проблеми. В юридичній літературі є багато наукових розробок, присвячених державному управлінню, які стосуються різних аспектів та сфер його здійснення. При цьому, коли мова йде про господарську діяльність, то здебільшого вживається термін «державне регулювання». Різноманітність проявів, засобів та форм державного регулювання господарської діяльності спричинює різні тлумачення відповідного напрямку діяльності держави. Встановлення сутності державного управління господарською діяльністю ускладнюється також багатоманітністю видів господарської діяльності, які мають певну специфіку в їх здійсненні, а отже і в управлінні. З метою створення ефективного правового регулювання державного управління господарською діяльністю необхідно чітко розуміти, предметом якої галузі права, насамперед, є ці відносини. Адже, як відомо, одні й ті ж явища та об'єкти можуть бути у полі зору багатьох галузей юридичної науки, що не означає, що предмети цих наук збігаються.

Аналіз публікацій. Варто зазначити, що в адміністративно-правовій науці здійснювалися дослідження державного управління в економічній сфері. Проте фундаментальних, адміністративно-правових досліджень питань державного управління економікою або регулятивного впливу на економіку, господарську діяльність не так і багато [1]. Відносини, наявні при державному управлінні господарською діяльністю, досліджуються, виходячи з адміністративно-правової доктрини. Дослідження суміжних понять у межах інших спеціальностей здійснюються, відповідно, виходячи з наукових положень цих спеціальностей. Тому і виникає ситуація, коли одні і ті ж самі відносини начебто є предметом регулювання різних галузей права.

Метою даної статті є розмежувати відносини з державного управління господарською діяльністю.

Виклад основного матеріалу. У чинному законодавстві України для позначення певного впливу на господарську діяльність законодавець використовує різні терміни:

«регулювання господарської діяльності», «державне регулювання господарської діяльності», «регулятивний вплив держави на суб'єктів господарювання», «регуляторна діяльність». При цьому на рівні законів, застосовуючи однаковий термін, зокрема «державне регулювання», у нього вкладається різний зміст [2, с. 116].

Питання державного регулювання/управління господарською діяльністю в юридичній науці є предметом дослідження теорії держави і права, адміністративного права, господарського права та основою для пропозицій про виокремлення адміністративно-господарського права. Предметом останнього пропонується визначити суспільні відносини, що виникають з приводу здійснення органами виконавчої влади та місцевого самоврядування публічно-владних повноважень у сфері господарювання, а саме виконання управлінських функцій у господарській сфері та надання суб'єктам господарської діяльності адміністративних послуг. При цьому зазначалося, що говорити про адміністративно-господарське право як самостійну галузь права в Україні ще рано [3, с. 59]. Але у захищеній у 2012 році дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Адміністративно-господарське право як підгалузь адміністративного права України», її автор Є.В. Петров стверджує, що «адміністративно-господарське право, будучи сформованим у межах системи адміністративного права, має усі його риси та особливості. Процес формування адміністративно-господарського права став логічним наслідком, з одного боку, визнання українськими вченими-правниками теорії поділу права на приватне та публічне як першооснови формування системи національного права, а з іншого, – подальшої диференціації норм Особливого адміністративного права, пов'язаної з формуванням у межах системи останнього нових підгалузей права, однією з яких, власне, і є адміністративно-господарське право» [4, с. 9].

Враховуючи те, що адміністративно-господарське право пропонується у межах адміністративного права, маємо зробити висновок, що при здійсненні державного регулювання/управління господарською діяльністю виникають певні відносини, на визначення яких «претендують» сьогодні теорія держави і права, адміністративне та господарське право.

Досліджуючи питання державного управління господарською діяльністю та державного регулювання господарською діяльністю, варто констатувати, що ці терміни позначають різні суспільні явища. Тому важко погодитися з тезою, що «між управлінням і регулюванням як формами державного (і недержавного) впливу на економіку, як способами впорядкування, організації і забезпечення економічних процесів, а, відповідно, і між поняттями, що позначають ці вольові суспільно значущі явища, нездоланної різниці немає» [5, с. 57].

Визначаючи співвідношення між цими поняттями, проаналізувавши їх визначення у науковій літературі та законодавстві, вважаємо, що доцільно виходити з того, про які суспільні відносини йде мова, під яким кутом

зору аналізуються ці явища, предметом якої науки вони є.

У разі, якщо ми розглядаємо ці явища у теорії держави і права, то говоримо про державне регулювання господарської діяльності як один з напрямів діяльності держави у цілому. Основними напрямками внутрішньої і зовнішньої діяльності держави, в яких знаходиться вираження і конкретизація її класова та загальнолюдська сутність і соціальне призначення [6, с. 197], засобом реалізації, виконання задач держави є її функції. Задачі держави втілюються у життя шляхом здійснення її функцій [6, с. 199]. Зокрема, як відзначає, В.Г. Чепінога, державне регулювання ринкової економіки здійснюється через економічні функції держави [7, с. 118].

Поняття «функція держави» є одним з фундаментальних у науці загальної теорії держави та права, що характеризує діяльну сторону держави. При цьому воно є досить складним [3, с. 9]. У перекладі з латинської *functio* – виконання, звершення. Словник іншомовних слів [8, с. 727] тлумачить слово «функція» як діяльність, обов'язок, роботу; призначення. На сторінках навчальних посібників з загальної теорії держави та права здебільшого висловлюється думка, що під функціями держави доцільно розуміти основні напрями діяльності держави по забезпеченню потреб та інтересів суспільства [9, с. 14], в яких знаходить свій вираз сутність держави, її завдання та цілі [10, с. 71; 11, с. 18; 12, с. 51]; напрямки і зміст діяльності держави, обумовлені призначенням держави і характером задач, що стоять перед нею [13, с. 1176]. Враховуючи те, що окремі функції держави – це лише відносно самостійні аспекти цілісної і єдиної за своєю суттю функціональної діяльності держави щодо творення, підтримки і практичного здійснення відповідного державно-правового порядку [14, с. 258], у межах цієї статті ми не будемо вдаватися в аналіз функцій держави. Лише зазначимо, що, здійснюючи державне регулювання господарської діяльності як окремий напрям діяльності, держава реалізує, насамперед, свою економічну функцію, у тому числі через державне управління, яке по суті, є ніщо інше як спосіб реалізації практично всіх без виключення функцій держави, що властиві їй як суспільно-політичному утворенню [15, с. 86].

Якщо ж ми аналізуємо ці відносини з точки зору адміністративного права, то маємо розмежовувати державне управління господарською діяльністю та державне регулювання господарської діяльності.

Варто зазначити, що поняття «державне управління господарською діяльністю» у законодавстві взагалі не зустрічається. В Указі Президента України від 22 липня 1998 року «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні» державне управління визначається як вид діяльності держави, що полягає у здійсненні нею управлінського, тобто організуючого впливу на ті сфери і галузі суспільного життя, які вимагають певного втручання держави шляхом використання повноважень виконавчої влади. Це фактично єдине визначення державного управління на законодавчому рівні.

В адміністративно-правовій науці найбільш поширеним є поняття державного управління як самостійного виду державної діяльності, що має організуючий, виконавчо-розпорядчий, підзаконний характер, особливої групи державних органів (посадових осіб) щодо практичної реалізації функцій та завдань держави у процесі повсякденного і безпосереднього управління економічним, соціально-культурним та адміністративно-політичним керівництвом. Попри деякі відмінності, всі дослідники підкреслюють організуючий, виконавчо-розпорядчий, підзаконний характер управлінської діяльності, спрямований на виконання завдань і функцій держави [16, с. 8].

Вважаємо за можливе запропонувати під державним управлінням господарською діяльністю розуміти організаційно-владну діяльність державних органів (посадових осіб), у процесі якої реалізуються функції державного управління відносно суспільних відносин, що виникають, змінюються і припиняються у зв'язку з зайняттям або реалізацією наміру займатися господарською діяльністю невизначеним колом осіб та яка спрямована на виконання економічної функції держави.

Якщо ж державне регулювання господарської діяльності аналізується з точки зору відносин, що формуються у ході діяльності органів виконавчої влади щодо реалізації покладених на них завдань і функцій держави, що є предметом регулювання адміністративного права, то державне регулювання має розглядатися як одна з функцій державного управління.

Таким чином, державне регулювання господарської діяльності доцільно розуміти як:

- самостійний напрям діяльності держави, один з напрямів реалізації державної політики, завдань та цілей держави в економічній сфері суспільства, що знаходиться у площині вивчення теорії держави і права;

- як функцію державного управління (регулювання у вузькому сенсі), яка полягає в упорядкуванні, налагодженні взаємозв'язків між елементами керованої системи (господарської діяльності) шляхом встановлення загальних правил, нормативів, які є обов'язковими для всіх учасників господарської діяльності (як суб'єктів господарювання, так і органів державної влади), та є предметом дослідження адміністративного права.

У разі, коли мова йде про управління/регулювання господарською діяльністю з точки зору господарського права, предметом регулювання якого є господарські відносини, маємо аналізувати такий вид господарських відносин, як організаційно-господарські, які було включено до сфери господарських відносин Господарським кодексом України, тобто відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю (ст. 3 ГК). При цьому у ГК України відсутнє визначення понять «суб'єкти організаційно-господарських повноважень», «організаційно-господарські повноваження», а також не передбачено, що містить процес управління

господарською діяльністю у розумінні господарського законодавства.

Відповідно до ч. 4 ст. 3 ГК України організаційно-господарські відносини становлять сферу господарських відносин та згідно з ч. 6 цієї ж статті складаються у процесі управління господарською діяльністю. Одночасно, відповідно до ст. 1 ГК господарські відносини, у тому числі і організаційно-господарські, виникають у процесі здійснення та організації господарської діяльності. Таким чином, управління господарською діяльністю (у межах організаційно-господарських відносин) обмежується процесами здійснення і організації господарської діяльності. Разом з тим, у доктрині господарського права звертається увага на те, що саме у процесі управління і виникають організаційно-господарські відносини між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень [17, с. 29]. Але чомусь упускається той факт, що таке управління здійснюється у межах організації та здійснення господарської діяльності.

Історія розвитку господарського права свідчить про те, що більшість учених питання державного управління не включали до його предмету. Завжди найбільшою проблемою було розмежування з цивільним правом. Ще у 2000 році з Закону України «Про підприємництво» були виключені норми про ліцензування цієї діяльності та прийнято окремих Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Комерційний кодекс Франції, Торгове уложення Німеччини, Торговий кодекс Японії не містять норм, присвячених державному регулюванню/управлінню господарської, торгової діяльності. А.І. Камінка до Нарисів торгового права [18] також не включав питання державного управління торговою діяльністю.

Таким чином, вважаємо, що до організаційно-господарських відносин, що становлять сферу господарських відносин, належать відносини, що складаються виключно у процесі управління господарською діяльністю, спрямованого на здійснення та організацію господарської діяльності конкретного суб'єкта господарювання. Управління господарською діяльністю, що опосередковуються системою організаційно-господарських відносин, здійснюється відносно конкретного суб'єкта господарювання та тієї діяльності, що безпосередньо ним здійснюється.

Тож, виходячи з вищевикладеного, можна констатувати, що вживання у різних галузях права однакового терміну (у даному випадку – управління, регулювання) не означає одноманітності явищ, які він позначає. Для розуміння сутності відповідних явищ, визначення предмету правового регулювання кожної галузі права, необхідно з'ясувати, яку правосуб'єктність реалізують суб'єкти таких відносин, що є метою їх діяльності, порівняти ці поняття з іншими поняттями відповідного законодавства.

Враховуючи ту обставину, що як і у будь-якій іншій державі, Україні належить певне майно, яке є державною власністю, вона може виступати засновником державно-

го підприємства і, таким чином, реалізувати свою господарську правосуб'єктність через відповідні державні органи. Крім того, державі належать і певні корпоративні права не лише у створених нею підприємствах. При цьому, як вірно зазначається науковцями, у відносини, які пов'язані з володінням та користуванням майном, що знаходиться у спільній сумісній власності, законодавець не втручається зовсім. У той же час держава здійснює своє управління (державне управління) господарською діяльністю відповідного суб'єкта господарювання, засновником якого вона є або відносно якого має корпоративні права.

Таким чином, виходячи з вищевикладеного, фактично державне управління господарською діяльністю можна розглядати на 2-х рівнях:

– на макрорівні – коли дії органів державної влади спрямовані на господарську діяльність у цілому у державі, здійснюється для забезпечення економічної функції держави, коли упорядковується діяльність господарської підсистеми економіки держави. При цьому державне управління господарською діяльністю розуміється з точки зору адміністративного права;

– на мікрорівні – коли держава виступає засновником суб'єкта господарювання та упорядковує діяльність створеного нею суб'єкта. У цьому випадку державне управління господарської діяльності має розумітися, виходячи з положень господарського права.

Попри застосування одного і того ж терміну «державне управління господарською діяльністю» сутність такого управління на визначених рівнях різна. Це пояснюється, насамперед, походженням складової терміну «державне управління господарською діяльністю» – «державне». Коли мова йде про макрорівень – слово «державне» означає не лише суб'єкта, який здійснює відповідне управління, але й територію поширення. При мікрорівні – лише суб'єкта, який здійснює таке управління.

Ознаками державного управління господарською діяльністю на макрорівні є:

– виникнення адміністративно-правових відносин;

– суб'єктом виступає держава в особі державних органів;

– об'єктом – господарська діяльність як підсистема економіки держави;

– реалізується адміністративна правосуб'єктність органів державної влади, результатом чого є нормативно-правовий акт, який встановлює загальні правила та нормативи.

Ознаками державного управління господарською діяльністю на мікрорівні є:

– виникнення організаційно-господарських відносин;

– суб'єктом виступає держава в особі державних органів, які здійснюють управління корпоративними правами держави та/або є засновниками державних підприємств;

– об'єктом – певне державне підприємство або державне майно у статутному капіталі підприємства;

– реалізується господарська правосуб'єктність органів державної влади, результатом чого є нормативно-правові (локальні) акти, які стосуються діяльності конкретного підприємства.

Висновки. Таким чином, сутність поняття «державне управління господарської діяльності» на макрорівні має базуватися на понятті державного регулювання господарської діяльності з точки зору теорії держави і права, оскільки під терміном «господарська діяльність» розуміється відповідна діяльність у межах всієї держави, тоді як державне управління господарської діяльності на мікрорівні фактично означає організаційно-господарські відносини, в яких орган державної влади виступає суб'єктом організаційно-господарських повноважень, реалізуючи свою господарську правосуб'єктність. Організаційно-господарські відносини, які опосередковують державне управління господарською діяльністю на мікрорівні, мають свої особливості, пов'язані з правовим режимом майна, яке використовується для заснування суб'єкта господарювання, що зумовлює специфіку корпоративних прав держави, та є предметом окремого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Саниахметова Н.О. Регулювання підприємницької діяльності в Україні (організаційно-правові аспекти) : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Н.О. Саниахметова ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса, 1998. – 32 с.; Рябченко О.П. Державне управління економікою України (адміністративно-правовий аспект) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / О.П. Рябченко ; Ін-т внутр. справ. – Харків, 2000. – 369 с. Кравцова Т.М. Адміністративно-правові засади здійснення державної регуляторної політики в сфері господарювання : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Т.М. Кравцова ; Нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2004. – 35 с.; Баклан О.В. Адміністративно-правове регулювання підприємництва в Україні (теоретико-прикладний аспект) : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / О.В. Баклан ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ, 2013. – 390 с.
2. Бевз С.І. До питання про сутність державного регулювання господарської діяльності / С.І. Бевз // Часопис КУП НАНУ. – 2015. – №3. – С. 114-118.
3. Кравцова Т.М. Державне регулювання господарської діяльності: адміністративно-правові аспекти : [монографія] / Т.М. Кравцова. – Суми : Мрія, 2006. – 184 с.
4. Петров С.В. Адміністративно-господарське право як підгалузь адміністративного права України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / С.В. Петров ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2012. – 417 с.
5. Віхров О.П. Організаційно-господарські правовідносини : [монографія] / О.П. Віхров. – К. : Слово, 2008. – 512 с.
6. Общая теория государства и права. Академический курс : в 2-х т. / Отв. ред. проф. М.Н. Марченко. – Том 1. Теория государства. – М. : Зерцало, 1998. – 416 с.
7. Чепінога В.Г. Основи економічної теорії : [навч. посібник] / В.Г. Чепінога. – Київ : Юрінком Інтер, 2003. – 454 с.
8. Словник іншомовних слів / за ред. О.С. Мельничука. – К. : Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1974. – 775 с.
9. Котюк В.О. Основи держави і права : [навч. посібник для абітурієнтів, студентів, учнів середніх шкіл і ліцеїв] / В.О. Котюк. – К. : Вентурі, 1997. – 224 с.
10. Загальна теорія держави і права / За редакцією академіка АПРН України, д.ю.н., проф. Копейчикова. – К. : Юрінком, 1997. – 320 с.
11. Основи держави і права : [навч. посібник] / [С.Д. Гусарев, А.М. Колодій, А.Ю. Олійник та ін.]. – К. : НАВСУ. – 1997. – 188 с.

12. Скакун О.Ф. Теория государства и права : учебник / О.Ф. Скакун ; Ун-т внутр. дел. – Харьков : Консум, 2000. – 704 с.

13. Юридическая энциклопедия / Отв. ред. Б.Н. Топорнин. – М. : Юристъ, 2001. – 1272 с.

14. Нерсесянц В.С. Общая теория права и государства : [учебник для юридических вузов и факультетов] / В.С. Нерсесянц. – М. : НОРМА, 2001. – 552 с.

15. Мицкевич Л.А. Понятие государственного управления в административном праве Германии / Л.А. Мицкевич // Государство и право. – 2002. – № 6. – С. 85-90.

16. Административное право : [підручник] / [Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, В.В. Богущий та ін.] ; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х. : Право, 2013. – 656 с.

17. Актуальні проблеми господарського права : [навч. посібник] / за ред. В.С. Щербини. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 528 с.

18. Каминка А.И. Очерки торгового права / А.И. Каминка ; под редакцией и с предисловием В.А. Томсинова. – М. : Зерцало, 2007. – 411 с. – (Серия «Русское юридическое наследие») – 377 с.

УДК 342.92

УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ НОРМ

Болокан І.В., к. ю. н., доцент,
докторант кафедри адміністративного
та господарського права
Запорізький національний університет

У статті аналізуються доктринальні підходи до умов ефективності реалізації адміністративно-правових норм, зазначається пов'язаність умов ефективності реалізації адміністративно-правових норм із ефективністю правового регулювання та ефективністю правотворчості; залежність від об'єктивних та суб'єктивних факторів. Аналізується специфіка загальних та спеціальних умов ефективності реалізації адміністративно-правових норм. На прикладі «виконання» як форми реалізації розкриваються умови ефективності виконання норм адміністративного законодавства. Пропонується дефініція «умови ефективності реалізації адміністративно-правових норм».

Ключові слова: реалізація адміністративно-правових норм, ефективність реалізації, умови ефективності реалізації, загальні умови, спеціальні умови.

В статье анализируются доктринальные подходы к условиям эффективности реализации административно-правовых норм, указывается на связь между условиями эффективности реализации административно-правовых норм и эффективностью правового регулирования, эффективностью правотворчества; на зависимость от объективных и субъективных факторов. Анализируется специфика общих и специальных условий эффективности реализации административно-правовых норм. На примере «исполнения» как формы реализации раскрываются условия эффективности исполнения норм административного законодательства. Предлагается дефиниция «условия эффективности реализации административно-правовых норм».

Ключевые слова: реализация административно-правовых норм, эффективность реализации, условия эффективности реализации, общие условия, специальные условия.

Bolokan I.V. CONDITIONS FOR IMPLEMENTATION EFFICIENCY OF ADMINISTRATIVE RULES

The article analyzes the doctrinal approaches to the conditions of efficiency and the relationship between the conditions for the efficiency of the implementation of administrative rules and the efficiency of legal regulation, the efficiency of law-making, the dependence on objective and subjective factors are pointed out. The specificity of general and special conditions for the efficiency of the implementation of administrative rules is analyzed. By the example of “execution” as a form of implementation, the conditions for the efficiency of the implementation of the norms of administrative legislation are disclosed. The definition of “conditions for implementation efficiency of administrative rules” is proposed.

Key words: implementation of administrative rules, efficiency of implementation, conditions for effective implementation, general conditions, special conditions.

Постановка проблеми. Проблеми, пов'язані з підвищенням ефективності реалізації норм права загалом, і адміністративно-правових норм зокрема, були і залишаються актуальними, адже загальноновизнаним є, що саме ефективність законодавства забезпечує стабільність правопорядку, є індикатором рівня законності, послідовності та результативності тих реформ, які активно проводяться в Україні. Лише у процесі реалізації, тобто втіленні норми у життя, можливим стає чітке розуміння ефективності чи неефективності конкретної адміністратив-

но-правової норми. Але для досягнення позитивного ефекту необхідним є врахування умов такої ефективності. Як вірно зазначили І.С. Самощенко, В.І. Нікітінський, А.Б. Венгерів, саме у недотриманні умов часто слід шукати причину недостатньої дієвості правових норм [1, с. 72]. Отже, дослідження умов ефективності реалізації адміністративно-правових норм є доволі актуальним напрямком наукових досліджень. Детальний аналіз умов ефективності є важливим в умовах докорінного перегляду нормативних, у тому числі процедурних, засад використання ресурсів